

Sprawozdanie z XXXIV Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej „Pedagogika w Uniwersytecie. Konteksty – Koncepcje – Praktyki”, 13–17.09.2021, Poznań–Obrzycko

W dniach 13–17 września 2021 roku odbyła się XXXIV Letnia Szkoła Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej, zorganizowana przez Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i panią Dziekan Wydziału – prof. dr hab. Agnieszkę Cybal-Michalską. Ze względu na sytuację epidemiczną miała ona charakter hybrydowy (spotkanie stacjonarne i towarzysząca mu transmisja online). Temat wiodący brzmiał: „Pedagogika w Uniwersytecie. Konteksty – Koncepcje – Praktyki”. Kierownictwo naukowe objęły: prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak i prof. UZ dr hab. Ewa Bochno. Podjęta tematyka wpisywała się, jak ujęto to w zaproszeniu, „w szeroką dyskusję dotyczącą funkcjonowania uniwersytetu i w uniwersytecie, z uwzględnieniem obecnej – szczególnej sytuacji, modyfikującej dotychczasowe myślenie o uniwersytecie i edukacji akademickiej”. W polu zainteresowań umieszczono zatem „interdyscyplinarną diagnozę szkoły wyższej jako organizacji, w której odzwierciedla się to, co niesie jej otoczenie, a więc zjawiska i procesy pochodzące z zewnątrz, ale też organizacji, która stanowi określony zespół wartości, tradycji, dążeń, przekonań, postaw, które są jej istotą i jednocześnie decydują o jej społecznym klimacie, a co za tym idzie – warunkach i relacjach w niej doświadczanych, a więc tym, co jest wewnątrz”. Problematykę tę, zgodnie z założeniami, analizowano w odniesieniu do rozmaitych teorii naukowych oraz przykładów praktyk pedagogicznych. Wystąpienia i dyskusje oscyływały wokół następujących zagadnień:

- Uniwersytet – Jaki (nie) jest? Jaki (nie) może być? Jaki być (nie) powinien? Jak go badać i o nim pisać?
- O tożsamości podmiotów w uniwersytecie – interakcje społeczne, edukacyjne i badawcze w szkole wyższej;
- Pedagogika i pedagogia funkcjonowania uniwersytetu i w uniwersytecie, czyli jak analizować, interpretować i opisywać sceny i zdarzenia z życia akademickiej codzienności?

Obrady, po uroczystym ich zainaugurowaniu w Poznaniu, w Sali im. Lubrańskiego Collegium Minus UAM, odbywały się w pałacu w Obrzycku, będącym dawną rezydencją Raczyńskich, gdzie obecnie znajduje się Dom Pracy Twórczej i Wypoczynku UAM w Poznaniu.

Otwarcia XXXIV Letniej Szkoły Młodych Pedagogów dokonali: Rektor UAM prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, Prorektor UAM prof. dr hab. Zbyszko Melosik, Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN i Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, Kierownik Naukowa LSMP prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak oraz Kierownik Naukowa LSMP prof. UZ dr hab. Ewa Bochno. Po uroczystym otwarciu miało miejsce wspomnienie śp. prof. Marii Dudzikowej. Głos zabrali pracownicy Pracowni Pedagogiki Szkolnej UAM: dr hab. Renata Wawrzyniak-Beszterda, prof. UAM dr hab. Sylwia Jaskulska oraz dr Mateusz Marciniak. Został również zaprezentowany film o imienniczce Szkoły przygotowany przez

dr. Aleksandra Cywińskiego (wieloletniego uczestnika spotkań i przewodniczącego Samorządu Szkoły). Wykład inauguracyjny pt. „Rozwój globalnej nauki jako wyzwanie dla polityki naukowej, instytucji i młodej kadry akademickiej” wygłosił prof. dr hab. Marek Kwiek. Wystąpienie pana profesora spotkało się z dużym zainteresowaniem uczestników, którzy, odnosząc się do usłysanych treści i dzieląc się własnymi spostrzeżeniami, z zaangażowaniem wzięli udział w dyskusji.

Tradycją Szkoły jest także przekazanie jej insygniów w ręce kolejnych gospodarzy. Jubileuszową XXXV LSMP im. Marii Dudzikowej zorganizuje w 2022 roku Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej. Uroczystego przekazania „pałeczki” na ręce prof. dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz dokonała prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. Natomiast Sekretarz Naukowa XXXIV LSMP dr Bożena Kanclerz przekazała „kociałkę” (stanowiącą atrybut sekretarzy) nowemu sekretarzowi Szkoły dr. Michałowi Szyszce. Następnie odbyło się wręczenie dyplomów „Strzał w dziesiątkę”, odnoszących się do poprzedniej edycji Szkoły. Otrzymali je: prof. UwB dr hab. Alicja Korzeniecka-Bondar (za aktywne i efektywne tworzenie wspólnoty Letniej Szkoły Młodych Pedagogów) oraz dr Aleksander Cywiński (za bycie doskonałym – od XXVI LSMP – Przewodniczącym Samorządu Letniej Szkoły Młodych Pedagogów). Zakończenie inauguracji, a tym samym poznańskiego dnia LSMP, uświetnił występ zespołu Inspiro Ensemble.

Po koncercie uczestnicy Szkoły udali się do Obrzycka, gdzie jeszcze tego samego dnia odbyło się spotkanie o charakterze merytoryczno-organizacyjnym z Kierowniczkami Naukowymi Szkoły, czyli panią prof. dr hab. Marią Czerepaniak-Walczak i panią prof. UZ dr hab. Ewą Bochno oraz wieczór integracyjny pod hasłem „Poznajmy się bliżej”, podczas którego uczestnicy wymieniali się informacjami o sobie i swoich ośrodkach naukowych, a także nastąpiło przekazanie książkowych pakietów reprezentantom poszczególnych ośrodków.

Kolejne dni, niezwykle intensywne, obfitowały w bardzo wiele ciekawych i inspirujących wydarzeń oraz inicjatyw, stanowiących sztandarowe punkty programu. Wszystkie one były dostępne zarówno uczestnikom stacjonarnym, jak i uczestnikom online. I tak, codziennie, odbywały się wykłady Mistrzów połączone z dyskusją oraz warsztaty (wtorek, środa, czwartek).

We wtorek uczestnicy mogli wysłuchać wystąpień: prof. dr hab. Krzysztofa Jakubiaka pt. „Pedagogika na uniwersytetach Drugiej Rzeczypospolitej”, prof. UJ dr hab. Radosława Rybkowskiego pt. „Polityka wobec szkolnictwa wyższego”, prof. dr hab. Zbyszko Melosika pt. „Wolność akademicka i konstrukcje tożsamości (młodego) naukowca” oraz prof. dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz pt. „Walka o uznanie w szkole wyższej z perspektywy nierówności płci”. Także we wtorek zostały przeprowadzone dwa warsztaty: dr Anny Marii Koli pt. „Ciągłość generacyjna w pedagogice” oraz dr Anety Makowskiej i dr. Maksymiliana Chutorzańskiego pt. „Pedagogika rzeczy”.

W środę wykłady wygłosili: prof. dr hab. Bogusław Śliwerski pt. „Aktywizujące kształcenie studentów pedagogiki”, prof. UJ dr hab. Anna Sajdak-Burska pt. „E-learning czy e-teaching? Dydaktyka akademicka w pułapce pozoru nowoczesności”, prof. dr hab. Roman Leppert pt. „Czy jest możliwa/potrzebna pedagogia/pedagogika pozytywna?”, prof. dr hab. Małgorzata Kowalska pt. „Uniwersytet w ryzach myślenia technokratyczno-biznesowego” oraz prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski pt. „Pedagogika wobec problemów współczesnej szkoły”. Również tego dnia przeprowadzone zostały dwa warsztaty. Pierwszy z nich pt. „O znaczeniu i wymiarach universitas. Jak prowadzić badania w uniwersytecie? realizowała prof. UŁ dr hab. Magdalena Karkowska, drugi natomiast – pt. „Kultura oporu uniwersytetu. Jak ją badać? Jak nazywać jej przejawy?” – prof. AP dr hab. Anna Babicka-Wirkus.

W czwartek uczestnicy mieli okazję wysłuchać wykładów: prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej pt. „Rozwiązywanie problemów natury tożsamościowej przez młodzież akademicką”, prof. dr hab. Agnieszki Gromkowskiej-Melosik pt. „Dynamika dostępu kobiet do karier akademickich.

Studium przypadku na przykładzie pedagogiki”, prof. dr. hab. Mirosława Szymańskiego pt. „Zmiana społeczna a zmiana w oświacie – konsekwencje dla pedagogiki” oraz prof. dr. hab. Wiesława Ambrozika pt. „O konieczności uspołecznienia systemu profilaktyki społecznej i resocjalizacji”. Zaproponowano również dwa warsztaty: najpierw „Femomenografia. Jak łączyć badania z procesem kształcenia studentów pedagogiki?”, prowadzony przez prof. UwB dr hab. Alicję Korzeniecką-Bondar, a później „Autoetnografia”, realizowany przez dr. hab. Oskara Szwabowskiego.

W piątek wykłady wygłosiły Kierowniczki Naukowe LSMP: prof. UZ dr hab. Ewa Bochno pt. „Jak to jest być adiunktka/adiunktem w uniwersytecie? Młodzi w (auto)metaforze” i prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak pt. „Uniwersytet – Konteksty – Koncepcje – Praktyki”.

Codziennie (od wtorku do piątku) swoje wystąpienia prezentowali (zarówno stacjonarnie, jak i online) również Młodzi. Jest to bardzo ważna część Letniej Szkoły Młodych Pedagogów, odbywająca się pod nazwą „Giełda (P)różności”, a kończąca się przyznaniem Nagród Auditorium. Ponadto rano i wieczorem odbywały się (również stacjonarnie i online) spotkania z Mistrzami, przyjmujące formę konsultacji, z których mógł skorzystać każdy uczestnik Szkoły i które cieszyły się dużym zainteresowaniem, będąc okazją do dyskusji na tematy stanowiące oś zainteresowań naukowych każdego z nich.

Tradycją i dobrym zwyczajem Letnich Szkół jest także pielęgnowanie wspólnotowości, a zatem realizacja takich inicjatyw, które służą integracji i mają charakter towarzyski. Po wspomnianym już wyżej – odbywającym się w poniedziałek – wieczorze integracyjnym, w środę zorganizowano ognisko, tworząc przestrzeń do swobodnych rozmów i wymiany myśli, natomiast w czwartek uroczystą kolacją z udziałem pani Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej i pana Prodziekana prof. dr. hab. Waldemara Segieta, podczas której przywołano wiele wspomnień związanych z poprzednimi edycjami Szkoły, dzielono się wrażeniami na temat jej specyfiki, pojawiły się również liczne podziękowania. Uczestnicy Szkoły otrzymali dyplomy, a spotkanie zakończyła prezentacja autorskich utworów, które – zgodnie z tradycją Szkoły – powstawały w czasie tych kilku dni jej trwania w ramach Fraszkolimerykoiady i które – zgodnie z założeniami – zawsze mają dotyczyć tego wszystkiego, co kojarzy się z LSMP. Zaproszenie do zabawy słowami spotkało się z zainteresowaniem uczestników i zaowocowało wieloma miniaturami artystycznymi: fraszkami, limerykami, wierszykami.

Ważnym punktem programu Szkoły było także rozstrzygnięcie ostatniego jej dnia, czyli w piątek, konkursów i wręczenie nagród. W tej edycji Szkoły po raz pierwszy to uczestnicy wybierali w głosowaniu tajnym zwycięzców zarówno w kategorii „Najlepsze wystąpienie”, jak i w kategorii „Zaangażowanie i aktywność w dyskusjach”. Nowością stanowiło również przyznanie nagród za wystąpienia online. Podczas XXXIV LSMP Nagrodę Auditorium w kategorii „Wystąpienia doktorów” otrzymali: za „Pytania o fizyczność uniwersytetu” – dr Adam Konopnicki z Uniwersytetu Opolskiego, za „Uniwersytet a idea dawstwa szpiku kostnego. Na rozdrożu pomysłu na koncepcję badań” – dr Karol Motyl z Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. W kategorii „Wystąpienia magistrów” zwyciężczynią okazała się mgr Iwona Kukowka z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i jej wystąpienie pt. „Orientacje ekologiczne młodzieży wobec wyzwania globalnych zmian społeczno-środowiskowych”. Nagrodę Auditorium w kategorii „Wystąpienia online” (utworzoną ze względu na hybrydową formułę Szkoły) otrzymała mgr Agnieszka Nymś-Górna z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za wystąpienie: „Uniwersytecka tożsamość współpracy z podmiotami społeczności lokalnej”. Wyróżniono również osoby najaktywniejsze podczas dyskusji naukowych w ramach XXXIV LSMP – „Twórczy Szum” otrzymali: mgr Colette Szczepaniak oraz dr Aleksander Cywiński – oboje z Uniwersytetu Szczecińskiego, natomiast

wyróżnienie „Twórczy E-Szum”, za największą aktywność podczas dyskusji naukowych w formule online zdobyła mgr Agata Borowska z Akademii Ignatianum w Krakowie.

Po rozstrzygnięciu konkursów i ogłoszeniu laureatów nastąpiło podsumowanie obrad i tym samym zakończenie XXXIV Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej.

Celem Letnich Szkół jest wspieranie i stymulowanie rozwoju naukowego pedagożek i pedagogów, a wszystkie działania/inicjatywy proponowane i realizowane podczas pięciu dni wspólnie i twórczo spędzanego czasu, w miłej i sprzyjającej atmosferze, mają stanowić okazję do zdobywania i pogłębiania wiedzy, wzbogacania warsztatu badawczego, a także zaprezentowania swoich pomysłów/zamierzeń/planów/osiągnięć w sferze naukowej. I tak też było podczas XXXIV LSMP.

Kamila Słupska

DOI: 10.14746/psn.2022.3.13

